

JESAJA

Koninkrijk van de Koning

De profetieën over het messiaanse Koninkrijk worden sinds Christus' eerste komst geestelijk vervuld.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/koninkrijk-van-de-koning

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Het Koninkrijk begon met Christus	4 min	4
2	De wereldwijde groei van het Koninkrijk	3 min	6
3	Het Koninkrijk als hoofdthema van de profeten	2 min	7
4	Messiaanse passages in Jesaja	3 min	8
5	Jesaja 2: alle volken komen naar Sion	3 min	9
6	De laatste dagen in het Nieuwe Testament	4 min	12
7	Het einde van de oude tijdperken	2 min	14
8	De laatste dagen van het Joodse tijdperk	3 min	16
9	Volken leren Gods wegen vanuit Sion	5 min	17
10	Vrede tussen voormalige vijanden	4 min	20
11	De Spruit en het heilige overblijfsel	1 min	22
12	Gods oordeel en aanwezigheid in Sion	3 min	23
13	Jezus op de troon van David	3 min	26
14	Petrus over Jezus als Davids opvolger	4 min	27

15	Paulus over de vervulde beloften	2 min	30
16	De betrouwbare beloften aan David	2 min	31
17	De Messias gezalfd met Gods Geest	3 min	33
18	De Messias oordeelt rechtvaardig	2 min	35
19	Doden met de woorden van Zijn mond	2 min	36
20	Wolf en lam in het Koninkrijk	2 min	38
21	Wilde en tamme dieren als volken	2 min	39
22	Kinderen overwinnen de macht van de vijand	3 min	40
23	De tweede exodus van Joden en heidenen	2 min	42
24	Geestelijke strijd en overwinning	3 min	44
	Om verder te lezen		45

1

Het Koninkrijk begon met Christus

We hadden het over het begrip van de Koning en Zijn Koninkrijk in Jesaja. Het Koninkrijk van God wordt al in het Oude Testament aangekondigd en vindt zijn vervulling in het Nieuwe Testament. De Koning is natuurlijk Christus. We bekeken de passages die zich richten op de Koning Zelf, de geboorte van de Koning en het karakter van de Koning. Maar we hebben de passages die Zijn Koninkrijk beschrijven nog niet zo nauwkeurig bekeken als ik zou willen.

Vanaf het allereerste begin van onze lezingen over Jesaja heb ik verwezen naar de passages over de messiaanse tijd, waarvan er in Jesaja heel wat staan. Ook in andere delen van het Oude Testament zijn het er veel. Bijna alle profetische boeken bevatten passages waarin de profeet zijn onderwerp onderbreekt en een tijdlang vooruitkijkt. Soms doet hij dat twee of drie verzen lang, soms een heel hoofdstuk lang en soms een heel blok hoofdstukken lang. In Jeremia, hoofdstuk 31 tot en met 33, gaat het om een heel blok hoofdstukken. In het laatste deel van Jesaja vormen soms meerdere hoofdstukken achter elkaar één doorlopende profetie over de messiaanse tijd.

Onder christenen bestaat onenigheid over de vraag of deze profetieën verwijzen naar het toekomstige duizendjarige rijk, dat volgens hen zou beginnen wanneer Jezus terugkomt, of naar het huidige tijdperk, dat met Jezus' eerste komst is begonnen. Ik heb tijdens deze lezingen al vaak gezegd, en ik herhaal het aan het begin van deze bespreking, dat deze passages volgens mij een Koninkrijk beschrijven dat bij de eerste komst van Christus werd gevestigd.

Toen Christus kwam, zei Hij dat het Koninkrijk van God nabij was, en dat betekent dichtbij.

en Hij zei: De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie.

MARKUS 1:15

Daarna zei Hij:

Maar als Ik door de vinger van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

LUKAS 11:20

Vervolgens zei Hij:

En men zal niet zeggen: Zie hier of zie daar, want, zie, het Koninkrijk van God is binnen in u.

LUKAS 17:21

De apostelen gaan er in hun geschriften en prediking van uit dat God Jezus inmiddels op de troon had geplaatst en zo onder Hem een Koninkrijk had ingeluid. De boodschap van het Evangelie is dat van mensen wordt verwacht dat ze dit erkennen en ernaar handelen. Dat wil zeggen dat ze zich aan Hem moeten onderwerpen en hun vertrouwen op Hem moeten stellen.

In de passages die we de vorige keer bekeken, zagen we dat de Messias niet alleen Heerser, maar ook Zaligmaker zou zijn. Dat wil zeggen dat Hij voor Zijn volk doet wat heersers geacht worden te doen. Hij beschermt hen. Hij redt hen. Dat is het ideaal dat God voor heersers voor ogen heeft. In Romeinen hoofdstuk 13 en 1 Petrus hoofdstuk 2 staan passages waarin de taak van de overheid wordt genoemd. Op beide plaatsen vertellen Paulus en Petrus ons waartoe God overheden heeft ingesteld. In dit geval hebben ze het over de gewone wereldlijke overheden van onze landen. God heeft hen ingesteld om kwaaddoeners te straffen en mensen die het goede doen, die goed handelen, te prijzen. De taak van een overheid is idealiter om onschuldige burgers tegen misdadig gedrag te beschermen en goed gedrag aan te moedigen.

De manier waarop de Messias wordt beschreven, past beslist bij dat ideaal. Hij regeert rechtvaardig. Hij handhaaft de vrede. Hij beschermt Zijn volk en redt hen van onderdrukking en kwaad. Dat is de Messias. Dat is Jezus, Die nu aan de rechterhand van God op de troon zit en vandaag regeert over Zijn volk, over degenen die Hem hebben erkend.

2

De wereldwijde groei van het Koninkrijk

Maar het Koninkrijk moet zich ook uitbreiden totdat het de hele aarde bedekt. Er zal dus een dag komen waarop het proces dat de afgelopen tweeduizend jaar gaande is, veel verder gevorderd zal zijn dan in onze tijd. Het Koninkrijk begon, zo lijkt het, in de bovenzaal. Of misschien begon het al eerder, tijdens het onderwijs en de bediening van Jezus. Maar ergens in de eerste eeuw, toen Jezus hier was, heeft Hij met Zijn discipelen het Koninkrijk ingeluid.

Op een bepaald moment, namelijk toen Hij werd verraden, was er één discipel die bij Hem bleef. Een paar uur eerder waren het er elf. Het was nog altijd een behoorlijk klein Koninkrijk. Het is interessant dat Jezus in die omstandigheden in de bovenzaal tegen hen sprak en zei:

Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat u in Mij vrede zult hebben. In de wereld zult u verdrukking hebben, maar heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.

JOHANNES 16:33

Dat moet als een bijzonder vreemde bewering hebben geklonken uit de mond van een man die te midden van slechts elf trouwe volgelingen stond, die zich zelfs op dat moment voor de autoriteiten verborgen. Hij zei:

Maak je nergens zorgen over. Ik heb de wereld overwonnen.

Daardoor klinkt Hij als iemand die aan waanvoorstellingen lijdt, maar Hij leed natuurlijk niet aan waanvoorstellingen.

Hij heeft de wereld werkelijk overwonnen en gaat ermee door steeds meer van de wereld te overwinnen. Zijn Koninkrijk groeide van de oorspronkelijke honderdtwintig mensen in de bovenzaal op de dag van Pinksteren naar drieduizend later diezelfde dag, en daarna naar steeds meer mensen. Hoewel veel mensen zeggen dat het christendom in onze tijd lijkt terug te lopen en terrein lijkt te verliezen, is dat opnieuw onze bekrompen blik. We kijken naar Amerika en zeggen dat christelijke

waarden en dergelijke een generatie geleden veel bepalender waren voor onze Amerikaanse manier van leven dan nu. Amerika lijkt achteruit te gaan. Ja, het lijkt inderdaad achteruit te gaan. Ik denk niet dat iemand daaraan kan twijfelen.

Amerika is niet het Koninkrijk van God. Het Koninkrijk van God is wereldwijd, en het Koninkrijk van God breidt zich in veel delen van de wereld uit, waaronder enkele van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld: Afrika, Zuid-Amerika en Azië. Op deze plaatsen breidt het zich sneller uit dan ooit tevoren in de geschiedenis. We moeten er dus voor zorgen dat we niet met oogkleppen op alleen naar onze eigen achtertuin kijken en zeggen:

Het lijkt erop dat het in deze tijd slecht gaat met het Koninkrijk van God. Zelfs als dat wel zo was, voorspelt dat nog niet hoe het er over tien, honderd of duizend jaar voor zal staan. Maar het punt is dat het niet zo somber is als het lijkt wanneer je naar één klein hoekje kijkt waar het niet zo goed gaat als vroeger. Het Koninkrijk van God is ertoe bestemd om onder Christus de hele planeet en alle volken te omvatten.

opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en elke tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader.

FILIPPENZEN 2:10-11

3

Het Koninkrijk als hoofdthema van de profeten

Jesaja besteedt, net als andere profeten en de Psalmen, hele hoofdstukken, kortere gedeelten van verzen en ook langere gedeelten aan een beschrijving van dit tijdperk. Het feit dat dit zo vaak terugkeert, wijst erop dat dit het hoofdthema is. Het is het hoofdthema waar de schrijvers van het Oude Testament niet lang bij vandaan kunnen blijven, ook al hebben ze het meestal over iets anders. Gewoonlijk hebben ze het over wat er op het moment waarin ze leven mis is met Israël: wat het volk verkeerd doet en

waar God over klaagt. Ze bedrijven afgoderij, ze plegen overspel, ze zijn dronkaards en bedriegers. De machthebbers zijn corrupte onderdrukkers. Daar beginnen de profeten over te spreken.

Vervolgens spreken ze erover hoe God hen gaat oordelen. Ook dat is in de meeste gevallen een nogal korte-termijnbeeld van de gebeurtenissen. Daarna spreken ze erover hoe God vervolgens zal terugkomen en hen zal redden. Ook dat gaat gewoonlijk over iets wat in de tijd van het Oude Testament plaatsvond. Maar vaak kunnen ze dat punt niet bereiken zonder vooruit te springen naar de uiteindelijke tijd waarin God Zijn volk behoudt: het messiaanse tijdperk. Dit betekent dat ze, hoewel ze echt iets anders in gedachten hadden toen ze begonnen te spreken, de verleiding niet konden weerstaan om over te gaan op hun grootste passie: dat God op een dag door de Messias over alle dingen zal heersen.

Het is daarom redelijk om te stellen dat de gedeelten over het Koninkrijk die we lezen het hart en de ziel vormen van het boek Jesaja en van elk van de profeten. Over andere dingen wordt terloops gesproken, maar het komt altijd terug bij de werkelijke kwestie: de Messias komt. Hij gaat regeren. Alles zal goed komen. God zal Zijn wil volbrengen, zoals Hij altijd heeft beloofd.

4

Messiaanse passages in Jesaja

In Jesaja heb ik een aantal gedeelten gevonden die verwijzen naar het messiaanse tijdperk van het Koninkrijk. Zoals je kunt zien wanneer je je aantekeningen langsloopt: Jesaja 2, vooral de verzen 2 tot en met 4. Ik heb de verzen 1 tot en met 4 opgeschreven, maar vers 1 is slechts een inleidende uitspraak. Hoofdstuk 4, de verzen 2 tot en met 6; hoofdstuk 9, vers 7, één enkel vers, maar daar hebben we daadwerkelijk naar gekeken. Alleen al dat ene vers bevat verscheidene elementen van de gedeelten over het Koninkrijk. Hoofdstuk 11 in zijn geheel; van hoofdstuk 32 zou ik de eerste vijf verzen noemen; hoofdstuk 35 in zijn geheel; en hoofdstuk 40, vooral de verzen 9 tot en met 11.

Dan zijn er nog een aantal andere gedeelten die ik op één regel heb vermeld. Bijvoorbeeld de hoofdstukken 54 tot en met 56. Dit zijn uiteraard de hoofdstukken die onmiddellijk op hoofdstuk 53 volgen. Hoofdstuk 53 vertelt over de dood en het lijden van de Messias. De hoofdstukken 54 tot en met 56 spreken over de gevolgen daarvan, en dat is natuurlijk het messiaanse tijdperk. Hoofdstuk 59, de verzen 16 tot en met 21, heeft dit volgens mij op het oog. Nog een blok van drie hoofdstukken, de hoofdstukken 60, 61 en 62 samen, zou een gedeelte over het tijdperk van het Koninkrijk zijn.

Het grootste deel van de hoofdstukken 65 en 66 gaat daar ook over. Ik heb het echter in bepaalde verzen opgedeeld, omdat de hoofdstukken 65 en 66 naar mijn mening de overgang beschrijven. Sommige verzen spreken over de verwoesting van het afvallige Jeruzalem, maar het hoofdonderwerp is de vestiging van het Nieuwe Jeruzalem en de nieuwe orde onder de Messias. Er staan in de hoofdstukken 65 en 66 dus bepaalde verzen die over de nieuwe orde spreken, afgewisseld met verzen die iets zeggen over het oordeel over de goddelozen.

Ik wil zo veel mogelijk van deze gedeelten enigszins uitvoerig bekijken. Met „enigszins uitvoerig” maak ik naar mijn idee eigenlijk een grapje, want het woord „uitvoerig” doet denken aan een nauwkeurige analyse, en dat kan ik hier niet doen. Ik zou liever aan elk van deze gedeelten een hele lezing besteden om over de details te kunnen spreken. Maar we zullen ze iets uitvoeriger behandelen dan wanneer we ze alleen snel langslopen.

5

Jesaja 2: alle volken komen naar Sion

Laten we naar hoofdstuk 2 kijken. Dit is een van de prachtigste gedeelten, en Jesaja zet het helemaal aan het begin van zijn boek om mensen enthousiast te maken voor zijn hoofdthema. In hoofdstuk 2, vers 1 staat:

Het woord dat Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft over Juda en Jeruzalem.

JESAJA 2:1

Juda en Jeruzalem waren in zijn tijd natuurlijk de Joden en de stad, de hoofdstad. We hebben echter gezien dat Juda en Jeruzalem in het Nieuwe Testament worden uitgelegd als die entiteit die bestaat uit het overblijfsel van de Joden, waaraan heidenen zijn toegevoegd. Het is als de olijfboom waarin sommige Joden blijven, sommige zijn afgebroken en sommige heidenen zijn toegevoegd. Die entiteit is multi-etnisch. Het zijn nog steeds de nieuwe Joden, het Nieuwe Jeruzalem.

Er staat:

Het zal in het laatste der dagen geschieden dat de berg van het huis van de HEERE vast zal staan als de hoogste van de bergen, en dat hij verheven zal worden boven de heuvels, en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen. Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

JESAJA 2:2-3

wat betekent dat Hij zal bemiddelen en heersen onder de volken.

Hij zal oordelen tussen de heidenvolken en veel volken vonnissen. En zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen. Oorlog voeren zullen zij niet meer leren.

JESAJA 2:4

Dan zegt Jesaja, bijna bij wijze van toepassing:

Huis van Jakob, kom, laten wij wandelen in het licht van de HEERE.

JESAJA 2:5

Vervolgens vertelt hij hoe ver ze ervan afgedwaald zijn om daarnaar te leven. Misschien geeft hij dit visioen om hen te beschamen omdat ze dat niet doen, want vervolgens zegt hij in vers 6:

Maar U hebt Uw volk verlaten, het huis van Jakob, want zij zijn vol goddeloosheid uit het Oosten, en zij duiden wolken, net als de Filistijnen, en met buitenlanders slaan zij de handen ineen.

JESAJA 2:6

enzovoort. Israël heeft niet in de wegen van de Heere gewandeld. Misschien presenteert hij, als voorbereiding op zijn bestraffing van hen daarover, het visioen van wat Gods uiteindelijke doel is. Dat doel is dat niet alleen de Joden, maar alle volken in de wegen van God zullen wandelen. Alle volken zullen naar de berg Sion komen, het Woord van de Heere horen en in Zijn wegen wandelen. Dat is wat God voor ogen heeft.

De Messias wordt in deze passage niet specifiek genoemd. Maar volgens mij is het onmiskenbaar dat dit verwijst naar precies dezelfde periode als de andere Messiaanse passages, waarvan sommige de Messias wel noemen. Volgens mij is er geen enkele geleerde, of hij nu premillennialist, amillennialist of postmillennialist is, die zou ontkennen dat deze passage over hetzelfde gaat als alle andere passages over het Koninkrijk. Dat de Messias niet genoemd wordt, betekent daarom niet dat Hij niet aanwezig is. Het is natuurlijk juist de Messias Die dit tot stand brengt.

6

De laatste dagen in het Nieuwe Testament

Er wordt gezegd dat dit in de laatste dagen zal plaatsvinden. Het is duidelijk dat wij in een tijd leven waarin mensen gefascineerd zijn door Bijbelse profetie, eschatologie, de eindtijd en dat soort zaken. Daarom horen we vaak over de laatste dagen. Wanneer we in de Bijbel passages tegenkomen die over de laatste dagen spreken, heeft onze conditionering ons er misschien toe gebracht onmiddellijk te denken: ‘Hij bedoelt het einde van de wereld.’ Mensen die zo over de laatste dagen denken, zouden er alle reden toe hebben om dit te zien als een beschrijving van iets wat nog in de toekomst moet gebeuren.

Trouwens, als je de beeldspraak letterlijk neemt, zou het wel in de toekomst moeten plaatsvinden, want de volken hebben hun zwaarden niet omgesmeed tot ploegscharen en hun speren niet tot snoeimessen. Als het letterlijk is, ligt het in de toekomst. Ook de laatste dagen zouden ons ertoe kunnen brengen zo te denken. Maar wanneer we het Nieuwe Testament lezen, ontdekken we natuurlijk dat alle schrijvers van het Nieuwe Testament geloofden dat zij in de laatste dagen leefden. Ze zeiden dat allemaal.

In Handelingen 2 bijvoorbeeld, op de dag van Pinksteren, probeert Petrus het verschijnsel van de doop met de Heilige Geest en het spreken in tongen dat daar in de bovenzaal plaatsvindt, uit te leggen. Hij zegt tegen de nieuwsgierige omstanders:

Deze mensen zijn namelijk niet dronken, zoals u vermoedt, want het is pas het derde uur van de dag. Maar dit is wat gesproken is door de profeet Joël.

HANDELINGEN 2:15-16

Dan begint hij te citeren:

En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, uw jongemannen zullen visioenen zien en uw ouderen zullen dromen dromen.

HANDELINGEN 2:17

Met andere woorden, hij zegt dat God had voorzien dat Hij in de laatste dagen iets zou doen. Dit is het. Dit zijn die dagen. In wezen zegt Petrus: dit zijn de laatste dagen.

Ook in 1 Petrus zegt Petrus hetzelfde. In 1 Petrus 1, vers 20, zegt hij dat Christus vóór de grondlegging van de wereld van tevoren gekend of voorbestemd was, maar in deze laatste dagen bekendgemaakt, of geopenbaard, werd:

Hij is wel van tevoren gekend, vóór de grondlegging van de wereld, maar in de laatste tijden geopenbaard omwille van u.

1 PETRUS 1:20

Toen Christus kwam, duidde Petrus dat aan als ‘deze laatste tijden’. Dat is beslist een uitdrukking waarbij we anders misschien aan de laatste tijden, de eindtijd, zouden denken. Maar hij zegt: ‘Onze tijden zijn de laatste tijden.’

De schrijver van Hebreeën, wie dat ook was, sprak op een vergelijkbare manier in zijn openingsverzen, toen hij in Hebreeën 1:1 zei:

Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon,

HEBREEËN 1:1

Dat wil zeggen: Christus is gekomen en heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken. Toen Christus kwam, waren het de laatste dagen. Petrus zei:

In deze laatste tijden is Christus verschenen, hoewel Hij veel eerder voorbestemd was.

Ook Jakobus spreekt over de laatste dagen als de dagen waarin hij leeft. In Jakobus 5, waar hij de rijke mannen van zijn tijd bestraft, staat in vers 3:

Uw goud en zilver is verroest en hun roest zal een getuigenis tegen u zijn en uw vlees als een vuur verteren. U hebt schatten verzameld in de laatste dagen.

JAKOBUS 5:3

Je leeft in de laatste dagen. Dat is de tijd waarin je schatten hebt opgehoopt. Je hebt dat in de laatste dagen gedaan.

7

Het einde van de oude tijdperken

Volgens Jakobus, Hebreëen, Petrus en Johannes zijn de laatste dagen aangebroken, en zelfs toen waren ze al aangebroken. In 1 Johannes zullen we zien dat Johannes hetzelfde zei. We hebben Hebreëen, Jakobus en Petrus bekeken. Nu gaan we naar Johannes kijken. In hoofdstuk 2, vers 18, staat:

Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.

1 JOHANNES 2:18

1 Johannes 2:18:

Het is het laatste uur, kinderen. Jullie hebben gehoord dat de antichrist komt, en nu zijn er al veel antichristen gekomen, waaraan we weten dat het het laatste uur is.

Laatste tijden, laatste uur, laatste dagen. En Paulus dan? Kijk eens naar 1 Korinthe 10. In vers 11 zegt hij:

Al deze dingen nu zijn hun overkomen als voorbeelden voor ons, en ze zijn beschreven tot waarschuwing voor ons, over wie het einde van de eeuwen gekomen is.

1 KORINTHE 10:11

Dat wil zeggen: wij.

Hij zegt niet: 'de laatste dagen.' Hij zegt:

het einde der tijden.

In de Engelse vertaling waarop deze uitleg berust, is het een vreemde uitdrukking, want zowel 'tijdperken' als 'uiteinden' staat daar in het meervoud: de uiteinden van de tijdperken. De HSV geeft hier echter het enkelvoud 'het einde van de eeuwen'. Ik heb nooit een echt goede verklaring gehoord waarom die uitdrukking wordt gebruikt. Maar ik vraag me af of hij het volgende bedoelt. De Joden spraken altijd over dit tijdperk en het toekomstige tijdperk. Het toekomstige tijdperk is het Messiaanse tijdperk, en dit tijdperk was het tijdperk dat daaraan voorafging, hun eigen tijdperk. Paulus zegt misschien dat wij ons nu bevinden in die overlapping bij de uiteinden van de tijdperken: het laatste uiteinde van het ene tijdperk en het beginnende uiteinde van het andere. Deze tijdperken hebben aan beide kanten een uiteinde, het begin en het einde, en de uiteinden van beide tijdperken hebben elkaar in onze eigen tijd overlapt. Het einde van het Joodse tijdperk ligt in het jaar 70 na Christus, en het begin van het nieuwe tijdperk bij het kruis. Wij leven daartussenin, waar de uiteinden van de twee tijdperken elkaar kruisen. Dat zou hij kunnen bedoelen. Ik weet niet of hij dat bedoelt. Ik weet niet of ik ooit iemand dat heb horen zeggen, maar het zou kunnen.

8

De laatste dagen van het Joodse tijdperk

Nu terug naar Jesaja 2. De laatste dagen, of de latere dagen, zijn niet het einde van de wereld, maar de laatste dagen van iets anders. Waarvan? Veel geleerden hebben gedacht dat de schrijvers van het Nieuwe Testament, die zeggen dat zij in de laatste dagen leven, eenvoudigweg zeggen dat het tijdperk van de gemeente de laatste dagen is. We bevinden ons al tweeduizend jaar in de laatste dagen. Ik denk niet dat het nodig is om het zo te zien. Gezien de manier waarop zij die woorden gebruiken, kan het natuurlijk dat betekenen, want zij zagen zichzelf als mensen die in de laatste dagen leefden. Maar als ze het hebben over een periode die tweeduizend jaar duurt, lijkt 'laatste dagen' een minder geslaagde term dan bijvoorbeeld 'laatste tijdperk', 'laatste eeuwen' of iets dergelijks.

Maar ze leefden wel in de laatste dagen van iets, en dat is het Joodse tijdperk. Ik geloof dat zij dat inzagen. Al deze mannen die in het Nieuwe Testament schreven, waren als Joden geboren in het Joodse tijdperk, tegen het einde daarvan. Ze leefden in de laatste dagen van dat specifieke tijdperk en in de dagen waarin iets nieuws gevestigd zou worden, of al gevestigd werd. Dat nieuwe zou ontstaan in de latere dagen van het oudere tijdperk. Er is een nieuw tijdperk van de Messias dat in het latere deel van het oude tijdperk van de Joden gevestigd zal worden. Er is daar dus een overlapping.

Het zal in het laatste der dagen geschieden dat de berg van het huis van de HEERE vast zal staan als de hoogste van de bergen, en dat hij verheven zal worden boven de heuvels, en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen. Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

JESAJA 2:2-3

Het huis van God in het Nieuwe Testament is de gemeente. De berg spreekt van een koninkrijk. De gemeente is een koninkrijk, maar ze is ook een tempel. God is onze politieke Heerser en Degene Die wij aanbidden. Het beeld van een berg en dat van een huis, dat wil zeggen een tempel, worden dus met elkaar vermengd.

Dat betekent eenvoudigweg dat de gemeente het gezaghebbendste koninkrijk zal zijn onder de bergen, oftewel de koninkrijken van de wereld.

Dit is poëzie, dus hetzelfde wordt vaak twee keer gezegd.

Dat is natuurlijk wat er de afgelopen tweeduizend jaar is gebeurd. Heidenen zijn tot Christus gekomen en Zijn Koninkrijk binnengegaan.

9

Volken leren Gods wegen vanuit Sion

Veel mensen zullen komen en zeggen: Deze exacte woorden zijn niet noodzakelijkerwijs wat zij zeggen, maar dit is de houding die de volken hebben:

Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

JESAJA 2:3

Zacharia 8 spreekt over een dag waarop, zo zegt hij, tien mannen uit elk volk één Joodse man zullen vastgrijpen en zeggen:

Zo zegt de HEERE van de legermachten: In die dagen zal het gebeuren dat tien mannen uit alle talen van de heidenvolken, vastgrijpen, ja, de punt van de mantel van een Joodse man zullen zij vastgrijpen, en zeggen: Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord dat God met u is.

ZACHARIA 8:23

Zacharia spreekt over hetzelfde: veel heidenen omarmen dezelfde God Die tot dan toe alleen door Israël was omarmd. Ze komen naar het huis van de God van Jakob. Ze komen naar de God van Israël. Maar die God heeft nu natuurlijk een huis dat gemaakt is van levende stenen, niet van graniet en fysieke stenen. De gemeente is het huis van de God van Jakob, dezelfde God.

Ze zullen zeggen:

Het zal in het laatste der dagen geschieden dat de berg van het huis van de HEERE vast zal staan als de hoogste van de bergen, en dat hij verheven zal worden boven de heuvels, en dat alle heidenvolken ernaartoe zullen stromen. Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

JESAJA 2:2-3

Met andere woorden, ze komen om gehoorzaam te zijn. Ze komen niet alleen uit nieuwsgierigheid. Ze komen om te zeggen: 'Ik wil leren hoe ik deze God moet volgen. Ik wil leren hoe ik God kan behagen. Ik wil de wegen van God bewandelen.' Dit is de

houding van een bekeerling. Dit is de houding van een ware christen.

Nu vind je in onze gemeenten mensen die christenen worden genoemd, maar die er niet om geven Gods wegen te bewandelen. Ze hebben liever dat je hun normale gang van zaken niet verstoort door hun te vertellen dat ze de Bijbel moeten gehoorzamen of dat ze moeten leven zoals Jezus. Die mensen zijn niet deze mensen. Deze mensen zijn christenen.

Deze mensen zijn mensen die Christus als hun Koning hebben aangenomen en Hem willen gehoorzamen. Daarom komen ze en zeggen ze: „Laten we leren wat God wil dat we doen, en laten we het doen.” Er staat:

We zullen Zijn wegen volgen.

Want:

vanuit Sion, waarmee hier het geestelijke Sion, de gemeente, wordt bedoeld, zal de wet uitgaan.

Sion is hier het geestelijke Sion, de gemeente. Jezus droeg de gemeente op:

Ga dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld. Amen.

MATTHEÛS 28:19-20

Zo gaat de wet van Christus, de wet van God, vanuit Sion uit naar de volken, en het Woord van de Heere vanuit Jeruzalem.

Nu staat er:

Hij zal oordelen tussen de heidenvolken en veel volken vonnissen. En zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen. Oorlog voeren zullen zij niet meer leren.

JESAJA 2:4

Dit betekent eenvoudigweg dat Hij de Heerser zal zijn, niet alleen over Israël, maar over veel volken — in wezen over alle volken, zo blijkt uiteindelijk. En:

ze zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen en hun speren tot snoeimessen.

Dit betekent eenvoudigweg dat ze geen behoefte meer hebben aan voorbereidingen op oorlog. Ze kunnen hun wapens wegdoen. Ze hebben andere projecten die belangrijker zijn, zoals landbouw. Ze nemen de oorlogswerktuigen en ruilen die in voor landbouwwerktuigen, of vormen ze daartoe om.

Het is natuurlijk beeldspraak. Noch nu, noch in het verleden, noch op enig toekomstig moment kunnen we verwachten dat mensen echte zwaarden en speren nemen en die omvormen tot oude landbouwwerktuigen. Zwaarden en speren worden immers niet meer gebruikt in oorlogen. Tegenwoordig gebruik je tractoren, maaidorsers en dat soort dingen, geen snoeimessen enzovoort, tenzij je in je eigen tuin werkt.

10

Vrede tussen voormalige vijanden

Maar het idee hier is dat oorlog voor deze mensen ooit een belangrijke roeping was. Misschien alleen om zichzelf tegen vijanden te verdedigen, of misschien om het Koninkrijk van God uit te breiden, zoals ze dat in de tijd van Jozua met het zwaard deden. Het Koninkrijk werd ooit door oorlogvoering uitgebreid. Dat kwam doordat het Koninkrijk verbonden was met een politieke natie die Israël heette. Nu niet

meer. Er is geen politieke natie die verbonden is met het Koninkrijk van God. Het is een geestelijke broederschap. Het is een geestelijke gemeenschap, en zij bestrijden elkaar niet.

Dat deden ze voordat ze christenen waren, maar nu:

Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken,

EFEZE 2:14-15

Ze staan in Christus dus niet vijandig tegenover elkaar. Wij zijn allemaal broeders en we hebben elkaar lief. Dat is het kenmerk waaraan je kunt zien dat je in Christus bent:

Een nieuw gebod geef Ik u, namelijk dat u elkaar liefhebt; zoals Ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben. Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

JOHANNES 13:34-35

Waarvoor moet je dan nog vechten? Doe die wapens weg en laten we het land bebouwen. Laten we zaad zaaien. Laten we de vrucht laten groeien. Dit zijn mensen die de vrucht van het Koninkrijk zullen voortbrengen.

Verderop staat:

Het ene volk zal niet meer het zwaard opnemen tegen het andere.

Je zou dat kunnen vertalen als: „Heiden tegen heiden.” De heidenen in de gemeente zullen elkaar niet meer bestrijden. Ze kunnen afkomstig zijn uit landen die vroeger met elkaar in oorlog waren, maar in Christus is dat niet zo.

Corrie ten Boom vertelt natuurlijk dat ze in een Duits gevangenkamp zat. Ze was een Nederlandse en werd mishandeld, gemarteld enzovoort. Haar zus stierf daar. Haar vader stierf. Haar broer stierf. Ze verloor hierdoor veel door toedoen van de Duitsers. Maar later, nadat de oorlog voorbij was, sprak ze ergens in een kerkgebouw. Achterin stond een Duitse man die een van de bewakers was geweest in een van de gevangnissen waar zij en haar familie zo waren behandeld.

Ze zei dat ze er moeite mee had zijn hand te schudden en vriendelijk tegen hem te zijn, maar ze beseftte: „Hij is nu een broeder. Vroeger was hij een vijand, maar nu is hij mijn vijand niet meer. Hij is mijn broeder.” En dat was hij. Hij was nu een christen. Zodra voormalige vijanden in Christus komen, wordt de vijandschap weggenomen. Ze leren niet meer oorlog te voeren. Dat is niet de roeping van mensen die de Vredenvorst volgen.

Dit beeld moet dus niet worden opgevat als een wereldwijde beëindiging van de vijandelijkheden tussen alle volken. Het beschrijft de volken die het Koninkrijk van God binnenstromen, luisteren en leren, en besluiten Gods woorden te gehoorzamen. Daardoor leven ze vreedzaam met elkaar in plaats van elkaar te bestrijden. Er is dus verzoening.

11

De Spruit en het heilige overblijfsel

Nu hebben we hoofdstuk 4, vers 2 tot en met 6, eerder al vrij uitvoerig bekeken. We zullen niet alles herhalen, want we moeten nog andere dingen bekijken die we niet hebben besproken. Maar in hoofdstuk 4, vers 2 tot en met 6, staat:

Op die dag zal de SPRUIT van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot glorie en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn.

JESAJA 4:2

De Spruit is een benaming die vaak voor Christus wordt gebruikt. En Hij:

zal prachtig en schitterend zijn, en de vruchten van het land zullen voortreffelijk en aantrekkelijk zijn.

Dat is wat God altijd gewild heeft: de vrucht. Natuurlijk wordt hier niet over letterlijke vruchten gesproken. Het is:

Voor degenen uit Israël die zijn ontkomen. Dat zou het overblijfsel zijn. Het is een benaming voor het overblijfsel. En:

Dan zal het gebeuren dat wie in Sion overgebleven is, en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is.

JESAJA 4:3

Dat is nog een verwijzing naar het overblijfsel. En:

en wie in Jeruzalem achterblijft, zal heilig worden genoemd, iedereen die in Jeruzalem tot de levenden wordt gerekend.

12

Gods oordeel en aanwezigheid in Sion

Toen Jeruzalem in het jaar 70 na Christus werd verwoest, waren alleen de overlevenden van het overblijfsel de heiligen. Zij waren achtergebleven nadat de verwoesting had plaatsgevonden. Ze stierven niet en werden niet in ballingschap gevoerd, omdat ze ontkwamen voordat de Romeinen de stad veroverden. Zij waren dus degenen die overbleven, en zij waren de christenen. Jeruzalem was daardoor van zijn afvalligen gezuiverd.

En er staat:

Wanneer de Heere de vuilheid van de dochters van Sion afgewassen zal hebben en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit het midden ervan weggespoeld zal hebben door de Geest van oordeel en door de Geest van uitbranding,

JESAJA 4:4

Daarmee wordt de bevolking van Jeruzalem bedoeld. En verder:

en het bloed uit Jeruzalem heeft weggezuiverd door de Geest van het oordeel, door de Geest van het vuur.

Dit is, daarvan ben ik overtuigd, een verwijzing naar de holocaust van het jaar 70 na Christus. Dan geldt:

dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlammen vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:5-6

Dat bestond natuurlijk vroeger, ten minste in ideale zin, in de tempel in Jeruzalem. Gods Sjechinaheerlijkheid werd in verband gebracht met het Heilige der heiligen, dat zich in Jeruzalem bevond. Toen Salomo de tempel bouwde, verscheen de Sjechina. Maar die bleef daar niet noodzakelijkerwijs. Zij vertrok in de tijd van Ezechiël, en we lezen nergens dat de Sjechina ooit naar de tempel terugkeerde nadat die na de ballingschap was herbouwd.

Maar van de Sjechina wordt gezegd dat zij nu woont, niet in Jeruzalem, maar in elke woonplaats in het geestelijke Sion. Iedere christen is een woonplaats van God, en God woont in ieder die christen is. En er staat:

En boven haar samenkomsten zal overdag een wolk van rook hangen en 's nachts het licht van een vlamvend vuur. Want over al die glorie zal een beschutting zijn, een tent die overdag schaduw biedt tegen de hitte en een toevlucht en schuilplaats is tegen storm en regen.

Dezelfde dingen werden natuurlijk gezegd over die Koning in hoofdstuk 32, Die in gerechtigheid regeert:

Zie, een Koning zal regeren in gerechtigheid, en vorsten zullen heersen overeenkomstig het recht. Die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind, een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre streek, als de schaduw van een zware rots in een dorstig land.

JESAJA 32:1-2

Dit is ook wat de gemeente is. De gemeente is tenslotte het Lichaam van Christus. Je komt onder Koning Jezus. Je komt onder die Koning Die een schuilplaats is. Je komt in Zijn gemeente. Zij is de tabernakel. Maar de tabernakel, die het huis van God is, heeft veel woonplaatsen in zich. Elke woonplaats afzonderlijk wordt door God bewoond. Dat is het beeld van de Sjechinaheerlijkheid die boven elke woonplaats in Sion verschijnt, niet alleen boven de centrale tempel. Zij zijn de tempel. En zo wordt het wonen van God te midden van Zijn volk genoemd als een kenmerk van het Messiaanse tijdperk.

13

Jezus op de troon van David

We hebben gekeken naar hoofdstuk 9, vers 7. Dat is maar één vers dat over de Messias spreekt. Er staat:

Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

JESAJA 9:6

Misschien moet ik zeggen dat degenen die deze passages over het Koninkrijk toepassen op een toekomstig duizendjarig rijk, erop wijzen dat Jezus nooit werkelijk op de troon van David heeft gezeten. Er wordt vaak gezegd dat de Messias op de troon van David zal zitten. David zat op een fysieke stoel en regeerde over Jeruzalem, in Jeruzalem. En zij zeggen: “Jezus kwam en ging terug naar de hemel, maar Hij heeft nooit in Jeruzalem op een stoel gezeten. Hij heeft nooit op de troon van David gezeten. Daarom zal Jezus bij de wederkomst Jeruzalem opnieuw vestigen, en Zijn troon, de troon van David, zal daar worden opgericht en Hij zal erop zitten.” Dat is een van de belangrijke argumenten van de premillennialisten: de Messias wordt geacht op de troon van David te zitten, zoals hier en op andere plaatsen staat, maar Jezus heeft nooit op de troon van David gezeten.

We moeten begrijpen wat het betekent om op de troon van David te zitten. Het betekent eenvoudigweg dat Hij de plaats gaat innemen van de huidige Koning uit de dynastie van David. Zelfs Salomo zat niet op de troon van David. Volgens 1 Koningen maakte Salomo zijn eigen troon. Blijkbaar deed hij de troon van David weg, maakte hij een andere troon en ging hij daarop zitten. Maar hij was Davids opvolger.

We zouden kunnen zeggen dat de huidige vorsten in Engeland op de troon van koning George zitten. Of noem maar een koning van Engeland uit de oudheid en zeg dat de moderne koningen en koninginnen op de troon van die koning zitten. Want wat we bedoelen, is dat zij de positie van koning innemen. Dat is wat het betekent om op iemands troon te zitten. We weten van geen enkele koning na David dat hij op Davids werkelijke troon zat. Salomo was de eerste na David, en hij deed dat niet. En we weten niet dat een andere koning Davids troon ooit uit de mottenballen heeft gehaald en opnieuw heeft neergezet met de woorden: “Nu zit ik op Davids troon.” Ze zaten allemaal op Davids troon. Het ging niet om de stoel, maar om het ambt. Dat is wat de troon van David is.

Jezus is de huidige Koning uit de lijn van David. God zei dat het zaad van David voor eeuwig op zijn troon zou zitten. Jezus zit daar. Hij zal daar voor eeuwig zitten. Dit is dus de vervulling. Hij zit op Davids troon.

14

Petrus over Jezus als Davids opvolger

Dit is beslist hoe de schrijvers van het Nieuwe Testament de belofte van de troon van David begrepen. Als je kijkt naar Handelingen 2, naar de allereerste vastgelegde uitleg van deze profetieën in het Nieuwe Testament, in Petrus' eerste preek met Pinksteren, dan spreekt hij erover dat David in Psalm 16 had voorspeld dat de Messias uit de dood zou opstaan en dat Zijn ziel niet in Hades achtergelaten zou worden. Maar in vers 30, nadat hij die verzen uit Psalm 16 heeft aangehaald, zegt Petrus in Handelingen 2:30:

Aangezien hij een profeet was en wist dat God hem met een eed gezworen had dat Hij uit de vrucht van zijn lichaam, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op zijn troon te zetten,

HANDELINGEN 2:30

Petrus zegt dat David wist, en wij weten allemaal, dat God David beloofd had dat Hij de Christus, de Messias, zou opwekken om op Davids troon te zitten. Iedereen weet dit.

daarom voorzag hij dit en zei hij over de opstanding van Christus dat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien.

HANDELINGEN 2:31

Deze Jezus heeft God doen opstaan, waarvan wij allen getuigen zijn.

HANDELINGEN 2:32

In vers 30 zegt hij dat de belofte inhield dat God de Messias zou opwekken om op Davids troon te zitten. Petrus zegt dat het gebeurd is. Hij heeft Hem opgewekt. Hij heeft het zaad van David opgewekt. Hij heeft Christus opgewekt, en van Zijn opstanding zijn wij allemaal getuigen, zegt hij.

Hij dan, Die door de rechter hand van God verhoogd is en de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort. _[Vertalersnoot: De Engelse vertaling waarop de daaropvolgende uitleg berust, spreekt hier over verhoging ‘tot Gods rechterhand’; de HSV heeft ‘door de rechterhand van God verhoogd’._]

HANDELINGEN 2:33

Want David is niet opgevaren naar de hemelen. Zijn letterlijke troon staat daar natuurlijk niet, maar die van Jezus wel. Maar David zei wel:

Een psalm van David. De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gemaakt zal hebben tot een voetbank voor Uw voeten.

PSALMEN 110:1

Dit citaat uit Psalm 110 gaat aanvankelijk, zo lijkt het, over David, maar degene over Wie hij werkelijk spreekt, is Davids Heere. David was degene die in zijn tijd als het ware regeerde als Gods plaatsvervanger. Hij zat aan Gods rechterhand, niet letterlijk in de hemel, maar hij was Gods heerser, de tweede in rang in Israël. Christus bevindt Zich dus in de positie waarin David zich bevond: aan de rechterhand van God, regerend vanaf die rechterhand.

Maar de belangrijkste regel is vers 36:

Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.

HANDELINGEN 2:36

— verleden tijd —

God heeft Jezus tot Heere en Christus gemaakt en Hem daarmee, in de uitleg van de spreker, als Koning aangesteld. Israël moet weten dat God Jezus op de troon heeft gezet, zoals Hij David beloofde dat Hij zijn zaad zou opwekken om op zijn troon te zitten. Hij heeft dat gedaan. Petrus zag dit als iets wat al vervuld was.

Jezus zit niet op de fysieke troon waarop David zat. Voor zover wij weten, heeft ook niemand anders ooit op die troon gezeten. Maar er zijn veel opvolgers geweest, en Jezus is de opvolger in het koningschap dat David uitoefende.

15

Paulus over de vervulde beloften

In Handelingen 13 behandelt Paulus dezelfde kwestie. Paulus preekt in Handelingen 13, vanaf vers 32. Er staat:

En wij verkondigen u de belofte die aan de vaderen gedaan is, namelijk dat God die vervuld heeft aan ons, hun kinderen, door Jezus te verwekken, zoals ook in de tweede psalm geschreven staat: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt.

HANDELINGEN 13:32-33

De Engelse vertaling waarop de spreker zich baseert, zegt hier dat wij het goede nieuws verkondigen, het Evangelie; de HSV formuleert dit als: 'wij verkondigen u de belofte'.

Dit is zo interessant, omdat zoveel mensen zeggen dat de beloften die God in het Oude Testament heeft gedaan, zijn uitgesteld totdat Jezus terugkomt, omdat die beloften over het tijdperk van het Koninkrijk niet vervuld zijn. Ze werden door de Joden verworpen en zijn daarom uitgesteld. Paulus wist niet dat ze uitgesteld waren. Hij zegt: nee, die beloften die God aan de vaderen heeft gedaan, heeft Hij vervuld. Welke beloften? Misschien zouden de beloften die wij in Jesaja lezen, in Paulus' uitspraak inbegrepen zijn. De beloften die God aan de vaderen heeft gedaan, dat wil zeggen aan de Joden uit het verleden, heeft God voor ons vervuld.

Trouwens, hij zegt dat dit het goede nieuws is. Dat is het evangelie. Hij zegt:

Wij brengen jullie het goede nieuws.

Wat dan? Dat God Zijn belofte heeft vervuld. Welke belofte is dat? Hij gaat verder:

God heeft dit voor ons, hun kinderen, in vervulling laten gaan door Jezus uit de dood op te wekken, zoals ook in de tweede psalm staat: Jij bent mijn Zoon, vandaag heb Ik Je verwekt.

Die uitspraak,

Ik zal het besluit bekendmaken: De HEERE heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Zoon, Ík heb U heden verwekt.

PSALMEN 2:7

is Psalm 2, vers 7. Het vers daarvoor zegt:

Ik heb Mijn Koning toch gezalfd over Sion, Mijn heilige berg.

PSALMEN 2:6

Hij zegt dat God Zijn Koning heeft verwekt en aangesteld. Paulus zegt dat dit gebeurde toen Hij Hem uit de dood opwekte.

En dat Hij Hem uit de doden heeft doen opstaan om niet meer tot ontbinding terug te keren, heeft Hij zó gezegd: Ik zal u de weldaden van David geven, die betrouwbaar zijn;

HANDELINGEN 13:34

16

De betrouwbare beloften aan David

De profetie die hij gaat aanhalen, is Jesaja 55, vers 3, en hij zegt dat die verband houdt met het feit dat Christus uit de dood opstond. Dit is de profetie:

Neig uw oor en kom tot Mij, luister, en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de betrouwbare gunstbewijzen aan David.

JESAJA 55:3

Wat betekent dat? Volgens de Engelse vertaling en de uitleg van de spreker betekent dit dat God beloofde de Messias die weldaden, die barmhartigheden, te geven die Hij met zekerheid aan David had beloofd. De HSV spreekt hier tot een meervoudig 'u' over een eeuwig verbond en de betrouwbare gunstbewijzen aan David.

Eigenlijk begrijpen volgens mij alle uitleggers die uitdrukking op die manier, ongeacht hun opvattingen over eschatologie. Zij geloven allemaal dat de vaste barmhartigheden van David verwijzen naar de bijzondere beloften die David ontving: dat God uit barmhartigheid zijn dynastie zou voortzetten, vooral door de Messias.

Maar het punt is dat God heel specifiek dit beloofde:

Wanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vaders ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen.

2 SAMUEL 7:12-13

Dat zijn de vaste weldaden van David. Dat is wat God David beloofde. Paulus zegt dat dit al gebeurd is. Het feit dat Jezus uit de dood is opgewekt, vormde de vervulling van die profetie dat God de Messias de vaste weldaden van David zou geven. Dat zijn de beloften die God aan David deed over zijn nakomeling die op de troon zou zitten. Die zijn al vervuld.

Toen Jezus uit de dood werd opgewekt, werd Hij verheven tot de troon waarop Hij zit. Hij is Degene Die op de troon van David zit. Petrus en Paulus betogen dus beslist dat de bestijging van de troon van David door de Messias, waar premillennialisten nog altijd naar uitzien, al heeft plaatsgevonden. Het is zo verdrietig dat zij hun hele leven zouden kunnen doorgaan zonder te weten dat dit al gebeurd is. Ze beseffen niet dat God, zoals de apostelen zeiden, deze beloften heeft vervuld.

17

De Messias gezalfd met Gods Geest

De beloften wachten niet op hun vervulling. Ze zijn vervuld. Wij zouden in het licht en in de waarheid ervan moeten leven. Kijk nu naar Jesaja 11.

Dit hoofdstuk is zo rijk dat ik er vrij snel doorheen zal moeten gaan. Hoofdstuk 11 zegt:

Want er zal een Twijgje opgroeien uit de afgehouden stronk van Isaï, en een Loot uit zijn wortels zal vrucht voortbrengen.

JESAJA 11:1

Jezus is hier duidelijk die Loot, die scheut of die twijg die groeit.

Deze passage gaat verder met een beschrijving van de regering van de Messias. Het is een van de passages waarvan in sommige kringen vaak wordt gedacht dat die in een toekomstig duizendjarig rijk vervuld zal worden. Hier wordt echter niet gesproken over de Messias die uit de lucht, in de wolken, verschijnt. Hij groeit uit de stronk van Isaï. Dit gaat over de eerste verschijning van Jezus. Wanneer Jezus terugkomt, zal Hij niet uit de stronk van Isaï groeien. Dat heeft Hij al gedaan. Als de profeet had gezegd: „Er zal een koning uit de lucht komen”, dan zouden we zeggen dat dit wel de wederkomst van Christus moet zijn. Dit is duidelijk de eerste komst van Christus.

Er staat zelfs uitdrukkelijk dat de Geest van God op Hem zal rusten. In de openingsverzen van Jesaja 61 zagen we:

Hij is de Gezalfde, de Messias, en God heeft Zijn Geest op Hem gelegd. Jezus las die verzen uit Jesaja 61:1-2 voor. Daarna verklaarde Hij volgens Lukas 4:21 dat dit Schriftwoord in vervulling was gegaan:

De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis; om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE en de dag van de wraak van onze God; om alle treurenden te troosten;

JESAJA 61:1-2

Het is dus duidelijk dat de zalving van de Messias met de Heilige Geest volgens Jezus Zelf al had plaatsgevonden toen Hij hier was. Hier wordt eenvoudigweg dezelfde informatie gegeven:

Op Hem zal de Geest van de HEERE rusten: de Geest van wijsheid en inzicht, de Geest van raad en sterkte, de Geest van de kennis en de vreze des HEEREN.

JESAJA 11:2

En dat gebeurde dus.

Dan zegt hij in vers 3:

Zijn ruiken zal zijn in de vreze des HEEREN. Hij zal niet oordelen naar wat Zijn ogen zien en Hij zal niet vonnissen naar wat Zijn oren horen.

JESAJA 11:3

18

De Messias oordeelt rechtvaardig

De meeste mensen beoordelen hoe godsdienstig mensen zijn op grond van wat ze kunnen zien. Jezus keek daar doorheen. Hij zag de Farizeeën en hun uiterlijke schijn. Ze waren als witgepleisterde graven. De meeste mensen konden alleen het witkalksel zien, maar Hij kon de beenderen van dode mensen binnenin zien. Hij beoordeelde mensen anders. De meeste mensen zouden een tollenaar of een prostituee zien en alleen iemand zien die de wet overtrad. Hij zag iemand die een gevallen, gebroken kind van God was en teruggewonnen moest worden. Hij oordeelde niet zoals anderen deden, naar wat hun ogen zagen, maar Hij deed het anders.

Hij zal de armen recht doen in gerechtigheid en de zachtmoedigen van het land zal Hij met rechtvaardigheid vonnissen. Maar Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden.

JESAJA 11:4

De armen oordelen betekent niet dat Hij de armen zal straffen. De armen oordelen betekent in veel gevallen dat Hij de armen in het gelijk stelt, of er ten minste voor zorgt dat hun zaak wordt gehoord, ook al hebben ze niet het geld om de rechter om te kopen. Dat bepaalde gewoonlijk de uitkomst wanneer de armen terechtstonden. Wanneer de armen tegenstanders hadden, konden de meeste rechters worden omgekocht. Het waren niet de armen die hen konden omkopen, maar de rijken. Daarom kregen de armen maar zelden recht.

Maar in dit geval is dat niet zo. Hij zal een rechtvaardige Rechter zijn. De armen zullen hier werkelijk eerlijk worden gehoord. Hij zal daadwerkelijk in hun voordeel oordelen en met billijkheid beslissen voor de zachtmoedigen. Jezus kwam op voor de armen en de zachtmoedigen. Hij zei:

Gelukkig zijn jullie die arm zijn. Gelukkig zijn jullie die zachtmoedig zijn.

Hij oordeelde dat zij Gods volk waren. Hij beoordeelde hen niet op grond van wat Zijn ogen zagen. Hij oordeelde niet over hen op grond van hoeveel ze aan de tempel konden bijdragen. Een arme weduwe kon slechts twee kleine muntjes in de offerkist doen. Een Farizeeër kon er veel geld in doen. Jezus oordeelde niet naar wat Zijn ogen zagen. Hij woog hun bijdragen niet af zoals anderen dat zouden doen. Hij stond aan de kant van de armen, omdat die vrouw alles gaf wat ze had. Hij wist wat er in haar hart omging.

19

Doden met de woorden van Zijn mond

Sommige mensen zeggen dat dit wel over de wederkomst van Christus moet gaan, omdat Jezus niemand doodde. Jezus heeft niemand gedood of neergeslagen toen Hij hier was, dus men kan niet denken dat dit naar Zijn eerste komst verwijst. Maar daar ben ik het niet mee eens.

In Hosea 6:4-5 zegt God:

Wat zal Ik u doen, Efraïm? Wat zal Ik u doen, Juda? Uw goedertierenheid is als een morgenwolk, als dauw die vroeg optrekt en weggaat. Daarom heb Ik op hen ingehakt door de profeten, Ik heb hen gedood met de woorden van Mijn mond; en de oordelen over u zullen voor de dag komen als het licht.

HOSEA 6:4-5

Het verdampt zo snel. Je bent een ogenblik trouw en dan verdampt het gewoon.

Het gebruikte werkwoord duidt op het hakken van hout met een bijl. God zei dat de profetische woorden die tot Israël kwamen, hen omhakten en doodden. Uiteraard niet letterlijk. Misschien zouden we kunnen zeggen dat de woorden van de profeten hen veroordeelden. Maar de beeldende, dichterlijke taal is dat Hij hen omhakte. Hij velde hen. Hij hakte hen om. Hij doodde hen. Dit is taal die gewelddadig klinkt, maar Hij spreekt in werkelijkheid alleen over de woorden van de profeten. De woorden van de profeten sneden in hen en veroordeelden hen.

Zo is het ook wanneer er over Jezus staat:

Hij zal de armen recht doen in gerechtigheid en de zachtmoedigen van het land zal Hij met rechtvaardigheid vonnissen. Maar Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden.

JESAJA 11:4

Het gaat om hetzelfde idee: slaan en doden.

Dezelfde twee dingen die de profeten deden. Maar de profeten doodden niemand. Jezus evenmin. Het zijn de woorden die uit Zijn mond voortkomen. De adem van Zijn lippen spreekt over wat er naar buiten komt wanneer Hij spreekt. Zijn spreken is wat mensen doodt, net zoals de woorden van de profeten dat deden. Het is geen letterlijk doden.

Want gerechtigheid zal de gordel om Zijn heupen zijn, en de waarheid de gordel om Zijn middel.

JESAJA 11:5

Dat is slechts een beeldende manier om te zeggen: dit is Zijn karakter. Hij is trouw en rechtvaardig. De Engelse vertaling heeft hier 'faithfulness', waar de HSV 'waarheid' gebruikt.

20

Wolf en lam in het Koninkrijk

Maar hoe zit het hiermee? Vers 6:

Een wolf zal bij een lam verblijven, een luipaard bij een geitenbok neerliggen, een kalf, een jonge leeuw en gemest vee zullen bij elkaar zijn, een kleine jongen zal ze drijven. Koe en berin zullen samen weiden, hun jongen zullen bij elkaar neerliggen. Een leeuw zal stro eten als het rund. Een zuigeling zal zich vermaken bij het hol van een adder, en in het nest van een gifslang zal een peuter zijn hand steken. Men zal nergens kwaad doen of verderf aanrichten op heel Mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van de kennis van de HEERE, zoals het water de bodem van de zee bedekt.

JESAJA 11:6-9

De zuigeling speelt daar blijkbaar zonder gevaar. Dit is het uiteindelijke resultaat van het Koninkrijk: dat het overal bekend zal zijn. Maar hoe zit het met deze beelden? Dit zijn klassieke afbeeldingen voor kerstkaarten, waarop de leeuw en het lam samen neerliggen. Ze worden in de volksmond bijna altijd in verband gebracht met het toekomstige tijdperk waarin Jezus terugkeert, het duizendjarig rijk. In de gedachten van de meeste mensen zijn dit beelden van het duizendjarig rijk, maar is dat zo? Het tijds kader van deze profetie is niet een toekomstig duizendjarig rijk. Dat zullen we niet alleen zien aan wat ik eerder in het hoofdstuk heb opgemerkt, maar ook aan de aanhalingen van latere verzen. Met name vers 10 wordt door Paulus aangehaald en op het huidige tijdperk toegepast. Dit beschrijft iets wat nu gebeurt.

Maar hoe kan dat? Er zijn nog steeds roofdieren die op tamme dieren jagen. Maar in de profetische beeldspraak wordt Israël gewoonlijk als tamme dieren voorgesteld, vooral als schapen of kalveren. Ze zijn hulpeloos. Zij zijn degenen die aan de herder toebehoren. Ze zijn voor hun bescherming van Hem afhankelijk, omdat het hulpeloze

dieren zijn die meestal alleen geschikt zijn om opgegeten te worden. En doorgaans worden ze door roofdieren opgegeten. In het hele Oude Testament wordt Israël vergeleken met Gods kudde. In Maleachi worden ze vergeleken met kalveren in de stal. Het zijn reine dieren. Reine dieren mogen gegeten worden, maar helaas kunnen ook roofdieren ze opeten. Daarom werd Israël, dat rein was en door God verzorgd werd, vaak belaagd door vleesetende dieren, en dat waren de heidenen.

21

Wilde en tamme dieren als volken

We hebben in een van onze eerdere thematische lezingen zelfs gezien hoe volken soms met mensen of dieren worden vergeleken. We zagen in hoofdstuk 34 van Ezechiël dat God Israël met Zijn kudde schapen vergelijkt. Hij zegt dat er geen wilde dieren meer in het land zullen zijn die hen bedreigen. De heidenen zullen hen niet langer kwellen. De heidense volken zijn de wilde dieren. In zijn eerste hoofdstukken duidt Jeremia Babylon doorgaans aan als de leeuw. Waarom? Het is een roofdier dat het op de schapen gemunt heeft. Leeuwen jagen op schapen, zoals David heel goed wist en zoals iedere herder wist.

In Daniël worden vier heidense koninkrijken — Babylon, Medië-Perzië, Griekenland en Rome — vergeleken met een leeuw, een beer, een luipaard en nog een roofdier met tien horens. Met andere woorden, deze wilde roofdieren zijn de heidenen. De schapen, de geiten, de kalveren, de tamme dieren, zijn Gods volk, de Joden. In Christus liggen de leeuw en het lam samen neer. Dat wil zeggen dat de Jood en de heiden, die vroeger elkaars vijanden waren, waarbij de heidenen vroeger een bedreiging voor de Joden vormden, werkelijk hetzelfde Koninkrijk zullen binnengaan en daar vreedzaam samen zullen neerliggen. Wat hier dichtertlijk wordt beschreven, is het wegnemen van de scheidsmuur en het in Christus maken van die twee tot één nieuwe mens.

Wanneer er staat:

Een klein kind zal hen leiden, denk er dan aan dat Jezus zei:

Wie zich dan zal vernederen als dit kind, die is de belangrijkste in het Koninkrijk der hemelen.

MATTHEÛS 18:4

22

Kinderen overwinnen de macht van de vijand

Wanneer er staat dat een klein kind zijn hand boven het hol van de cobra of het hol van de adder zal houden en dat ze geen kwaad zullen doen en niets zullen verwoesten, klinkt dat sterk als wat Jezus in Lukas hoofdstuk 10 tegen Zijn discipelen zei. Het lijkt er bijna op dat Hij de bewoordingen aan deze passage ontleent wanneer Hij in vers 19 tegen hen zegt:

Zie, Ik geef u de macht om op slangen en schorpioenen te trappen en de macht over alle kracht van de vijand; en niets zal u schade toebrengen.

LUKAS 10:19

Een wolf zal bij een lam verblijven, een luipaard bij een geitenbok neerliggen, een kalf, een jonge leeuw en gemest vee zullen bij elkaar zijn, een kleine jongen zal ze drijven. Koe en berin zullen samen weiden, hun jongen zullen bij elkaar neerliggen. Een leeuw zal stro eten als het rund. Een zuigeling zal zich vermaken bij het hol van een adder, en in het nest van een gifslang zal een peuter zijn hand steken. Men zal nergens kwaad doen of verderf aanrichten op heel Mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van de kennis van de HEERE, zoals het water de bodem van de zee bedekt.

JESAJA 11:6-9

Ze zullen de slangen de baas zijn. Ze zullen zonder letsel hun hand in het hol van de cobra steken om hem eruit te trekken. Ze zullen niet kwetsbaar zijn voor de slangen.

Jezus zei:

Ik geef jullie gezag over de slangen. Niets zal jullie kwaad doen.

Het zijn eenvoudigweg de woorden van deze passage, geparafraseerd. Maar Jezus duidde die slangen aan als heel de macht van de vijand. Dat is satan, de macht van satan: Gods kinderen, zelfs kleine kinderen, zelfs jonge christenen, zijn satan de baas.

In 1 Johannes 4:4 staat:

Lieve kinderen, u bent uit God en u hebt hen overwonnen, want Hij Die in u is, is groter dan hij die in de wereld is.

1 JOHANNES 4:4

Wie? De geest van de antichrist, de valse geesten, de boze geesten die eerder werden genoemd, de valse geesten die komen en beoordeeld moeten worden.

Johannes noemde zijn lezers vaak kleine kinderen, maar dat is niet het enige wat hij hen noemde. Het is interessant dat hij hen in de Engelse vertaling juist daar ‘little children’ noemt, toen hij sprak over hoe zij de demonische geesten hebben overwonnen. De HSV vertaalt dit als ‘lieve kinderen’, waardoor het woordverband minder zichtbaar is. Want een klein kind zal leidinggeven; een klein kind zal de slangen de baas zijn. Deze ideeën zijn beelden die in het Nieuwe Testament lijken na te klinken en in elk geval vergeestelijkt worden.

Vers 10 zegt, Jesaja 11:10:

Want op die dag zal de Wortel van Isaï er zijn, Die zal staan als banier voor de volken. Naar Hém zullen de heidenvolken vragen. Zijn rustplaats zal heerlijk zijn.

JESAJA 11:10

Dit vers wordt door Paulus aangehaald in Romeinen 15:10. Hij verwijst naar het feit dat heidenen nu tot Christus komen. Hij gebruikt dit vers als bewijsplaats. Hij past het toe op het heden, niet op een toekomstige tijd.

23

De tweede exodus van Joden en heidenen

Vers 11 zegt:

En het zal op die dag gebeuren dat de Heere opnieuw, voor de tweede keer, met Zijn hand het overblijfsel van Zijn volk zal verwerven, dat overgebleven zal zijn in Assyrië en in Egypte, in Pathros, Cusj, Elam, en in Sinear, Hamath en op de eilanden in de zee.

JESAJA 11:11

De tweede keer is de tweede exodus. De eerste keer was de exodus, volgens vers 16. Vers 16 zegt:

Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.

JESAJA 11:16

Zoals het bij de exodus was, zo zal er een tweede exodus zijn. Dit is wat hij bedoelt: Hij zal hen voor de tweede keer terughalen.

Dit is echter een geestelijke exodus. Hij zal hen bijeenbrengen uit Assyrië, Egypte, Pathros, Cusj, Elam, Sinear, Hamath en de eilanden van de zee. Zoals we in een eerdere lezing hebben gezegd, vertegenwoordigen deze afzonderlijke volken — waarvan er veel nu niet meer bestaan — eenvoudigweg de heidenen in het algemeen. De namen van specifieke volken vertegenwoordigen de algemene categorie.

Hij zal een banier omhoogheffen onder de heidenvolken en Hij zal de verdrevenen van Israël verzamelen en hen die vanuit Juda overal verspreid zijn, bijeenbrengen van de vier hoeken van de aarde.

JESAJA 11:12

Met de volken worden hier de heidenen bedoeld. Dus Joden en heidenen komen binnen. Denk eraan dat Jezus zei dat zij uit het oosten en het westen en het noorden en het zuiden zullen komen, de vier hoeken van de aarde, en met Abraham, Izak en Jakob zullen aanzitten in het Koninkrijk van God. Dat is wat Jezus zei in Lukas 13 en Mattheüs 8.

Dan zal de afgunst van Efraïm verdwijnen, en wie Juda in het nauw drijven, zullen uitgeroeid worden. Efraïm zal niet langer jaloers zijn op Juda, en Juda zal Efraïm niet meer in het nauw drijven.

JESAJA 11:13

— dat betekent Israël —

Ze zullen samengevoegd worden als twee stukken hout, samengevoegd in één hand, zoals in Ezechiël 37. Efraïm, Israël en Juda worden in Christus tot eenheid samengevoegd. Alle Joden, uit welke stam ze ook komen, en ook de heidenen, zullen niet langer vijandig tegenover elkaar staan. Er zal vrede zijn.

24

Geestelijke strijd en overwinning

Zij zullen op de schouder van de Filistijnen neerstrijken in het westen, samen zullen zij de mensen van het oosten uitplunderen. Zij zullen hun hand uitstrekken tegen Edom en Moab, en de Ammonieten zullen hun gehoorzaam zijn. Dan zal de HEERE de inham van de zee van Egypte met de ban slaan, en Hij zal Zijn hand opheffen tegen de rivier de Eufraat door Zijn sterke wind. Hij zal haar uiteenslaan in zeven stromen, en maken dat men er met zijn schoenen doorheen kan gaan.

JESAJA 11:14-15

Dit is heel beeldend. Hij spreekt over de uitloper van de Rivier van Egypte en dat alles. Hij spreekt over het banen van een weg door het water, wat doet denken aan de gebeurtenissen van de exodus. Hij zegt in vers 16:

Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.

JESAJA 11:16

Hier hebben we beelden van de exodus die natuurlijk naar behoud verwijzen.

De volken die in vers 11 binnenkomen en de volken die worden verslagen, vooral in vers 14, zijn volken uit de oudheid. Ze zullen in de toekomst niet bestaan, maar ze vertegenwoordigen de heidenen in het algemeen of, in het geval van vers 14, vijanden in het algemeen, waarschijnlijk geestelijke vijanden, net zoals de slang en de cobra geestelijke vijanden zijn.

De overwinning op deze vijanden wordt hier als beeld voorgesteld, maar de werkelijkheid is dat dit geestelijke overwinningen in een geestelijke strijd zijn. Er wordt gesproken alsof het volk van God in het Koninkrijkstijdperk de Filistijnen aanvalt, de volken in het oosten aanvalt, Moab en Edom aanvalt en hen aan zich onderwerpt. In feite is er in de andere passages over het Koninkrijkstijdperk geen oorlog. Het is een tijd van vrede. Dit is geestelijke strijd.

Als we deze vijanden letterlijk opvatten, zijn het de politieke vijanden van Israël in het Oude Testament. Ze vertegenwoordigen de geestelijke vijanden van het geestelijke Israël. De veroveringen zijn daarom geestelijk van aard, waarbij God hun de overwinning geeft over hun geestelijke vijanden. Zo werken deze passages.

We hebben er maar een paar behandeld. Natuurlijk zullen we ze allemaal bekijken wanneer we het boek Jesaja doorlopen. Maar deze selectie — hoofdstuk 2, hoofdstuk 4, hoofdstuk 9 en hoofdstuk 11 — geeft een redelijk beeld van hoe de profeten dit beschreven. Tegelijk zien we hoe de schrijvers van het Nieuwe Testament de werkelijke betekenis ervan begrepen, waarschijnlijk heel anders dan de Joden.

Zo hebben we dus de Koning en Zijn Koninkrijk, een belangrijk motief en een belangrijk thema in Jesaja. Wanneer we Jesaja gaan doorlopen, beginnen we bij hoofdstuk 1 en gaan we zo snel als redelijkerwijs mogelijk is door het hele boek heen. Daarbij zal er niet zoveel commentaar nodig zijn als wanneer we al dit materiaal nog niet behandeld zouden hebben. Tegen die tijd zou het meeste daarvan ons vertrouwd moeten zijn.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 1:15
- Lukas 11:20
- Lukas 17:21
- Johannes 16:33
- Filippenzen 2:10-11
- Jesaja 2:1

- Jesaja 2:2-3
- Jesaja 2:4
- Jesaja 2:5
- Jesaja 2:6
- Handelingen 2:15-16
- Handelingen 2:17
- 1 Petrus 1:20
- Hebreëën 1:1
- Jakobus 5:3
- 1 Johannes 2:18
- 1 Korinthe 10:11
- Jesaja 2:3
- Zacharia 8:23
- Mattheüs 28:19-20
- Efeze 2:14-15
- Johannes 13:34-35
- Jesaja 4:2
- Jesaja 4:3
- Jesaja 4:4
- Jesaja 4:5-6
- Jesaja 32:1-2
- Jesaja 9:6
- Handelingen 2:30
- Handelingen 2:31
- Handelingen 2:32
- Handelingen 2:33
- Psalmen 110:1
- Handelingen 2:36
- Handelingen 13:32-33
- Psalmen 2:7
- Psalmen 2:6
- Handelingen 13:34
- Jesaja 55:3
- 2 Samuel 7:12-13

- Jesaja 11:1
- Jesaja 61:1-2
- Jesaja 11:2
- Jesaja 11:3
- Jesaja 11:4
- Hosea 6:4-5
- Jesaja 11:5
- Jesaja 11:6-9
- Mattheüs 18:4
- Lukas 10:19
- 1 Johannes 4:4
- Jesaja 11:10
- Jesaja 11:11
- Jesaja 11:16
- Jesaja 11:12
- Jesaja 11:13
- Jesaja 11:14-15

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.